

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Johany Musálkové „Rozdílné konceptualizace ‚zvířat‘ a ‚vlastnictví‘ mezi Prvními národy Kanady a kanadskou vládou: případ smluvních vyrovnání mezi Denéy / Métisy a kanadskou vládou“.
Praha, Fakulta humanitních studií UK 2013, 45 s. včetně příloh

Předkládaná práce Johany Musálkové se věnuje navýsost aktuální problematice sebeurčení indigenních obyvatel v rámci současných státních celků. Na příkladu série vyjednávání kanadské vlády s Prvními národy Kanady (Denéy a Métisy) si klade otázku, jakým způsobem se uplatňuje moc dominantních společností nad indigenními populacemi a jak indigenní populace uplatňování této moci vzdorují, přičemž tak činí primárně v kontextu uplatňování, resp. odpírání práva Prvních národů Kanady na lov.

Práce je rozdělena na dvě části, z nichž první je věnována teoretické konceptualizaci zkoumaného problému, druhá je pak analýzou konkrétního výše zmíněného případu.

V teoretické části autorka s využitím prací Tima Ingolda, Michaela Asche a dalších antropologů úspěšně buduje výkladové schéma pro následnou analýzu. Nejprve vymezuje koncept „tradiční ekologické znalosti“ jako protipólu „západní vědy“, následně ukazuje rozdílné konceptualizace zvířat v obecné rovině u lovců a sběračů na straně jedné a pastevců a zemědělců na straně druhé, aby tyto koncepce konkretizovala v rámci diskurzu Prvních národů skrze koncept „zvířat jako vnímajících bytostí“. V opozici k němu pak vymezuje chápání zvířat, domestikace a vlastnictví v diskurzu evropských kolonizátorů Kanady, přičemž východiska tohoto chápání nachází v díle Johna Locka. To jí umožňuje dále ukázat, jak se tyto myšlenky odráží v kanadské ústavě, a jak následně ovlivňují kanadské vyjednávání s Prvními národy, které představuje na konci této kapitoly.

Druhá část je již věnovaná analýze série smluvních ujednání mezi kanadskou vládou a Prvními národy Kanady, konkrétně Denéy a Métisy, při níž autorka důsledně pracuje s koncepty, které ustanovila v teoretické části. Autorka tak nejprve předkládá přehled základního smluvního rámce mezi oběma zúčastněnými stranami, tzv. číslované smlouvy. Následně představuje dvě koncepce řešení práv Prvních národů týkajících se lovu navrhované antropology Michaelem Aschem a Peterem Usherem, tedy zřízení „soukromého ranče“ a zavedení práva „profit a prendre“, přičemž argumentuje, že v obou případech by jejich přijetí pro První národy znamenalo přijetí dominantního diskurzu ve vztahu ke zvířatům. Následně ukazuje, jak skrze další jednání První národy sice přejímají národnostní rétoriku, která je typická pro diskurz kolonizátorů, ale ta jim na druhou stranu umožňuje nejen zachovat si vlastní koncept „zvířat jako vnímajících bytostí“, ale zároveň jim poskytne mnohem větší suverenitu. Přičemž v závěru pak tuto strategii interpretuje s využitím prací Gayatri Spivak jako projev „strategického esencialismu“.

Jako celek je předkládaná práce jednoznačně nadprůměrně kvalitní, ať již proto, že autorka vystavěla teoretický rámec, který jí opravdu slouží k explanaci zkoumané problematiky, že spolehlivě pracuje s množstvím soudobé antropologické literatury, či že srozumitelně a systematicky argumentuje své myšlenky. Ba co více, činí tak samostatně na základě své vlastní rozvahy.

Tím v žádném případě netvrdím, že je práce zcela bez chyb. Po stránce argumentační nejsou dotážené některá tvrzení, např. pouze zmíněná, ale nijak nerozvedená Ingoldovo tvrzení o paralelách mezi vztahem člověka a zvířat a mezi vztahem muže a ženy (s. 11-12), nebo podobně suše konstatované tvrzení o tragickém dopadu zákazu lovu na lubiconské Kríje (s. 19). Stejně tak

by si propracovanější argumentaci zasloužila i závěrečná část věnovaná strategickému esencialismu.

Ve vztahu k radikální odlišnosti konceptualizace zvířat Prvních národů by bylo např. vhodné diskutovat Krechovu kritiku prezentovanou v díle *The Ecological Indian*, která nabízí odlišnou perspektivu na ekologické chování nativních společenství než jaké prezentuje autorka.

Podobně by bylo zajímavé rozvést úvahy o konceptualizaci zvířat, která podle autorky nejsou v perspektivě Prvních národů ani divoká ani domestikovaná, o pojednání, jak je chápán např. pes, a co z toho vyplývá pro zkoumaný problém.

Po stránce formální by si práce bezpochyby zasloužila ještě alespoň jednu, ale spíše několik redakcí, aby se odstranily takové nedostatky jako zapomenutá autorčina poznámka v obsahu (s. 3) o tom, že je třeba dále rozpracovat „Koncept vnímajících bytostí“ či záměna písmene *b* za písmeno *p* ve slově rozbor, které z práce Janet Ajzenstat učinila „detailní rozpor základních myšlenek stojících za vznikem kanadské legislativy a státu“ (s. 14, kurz. M.H.).

Podobně by se autorka měla držet českého úzu přepisu jmen nativních etnik, zejména v případě Čipevjanů (*Chipewyan*), které opisuje jako Čipevejové (s. 17), aby se předešlo jejich možné záměně Čipevy (*Chippewa*), jelikož použitý tvar je v podstatě na pomezí názvů obou etnik.

A také struktura práce by si zasloužila ještě některé úpravy, zejména co se týče rozdělení na dvě kapitoly, které by jistě bylo možné strukturovat přehledněji.

Zmíněné dílčí nedostatky však nijak nesnižují kvalitu práce jako celku. Naopak se domnívám, že práce nejenže jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, ale dokonce je příkladem skvěle zvládnuté teoretické práce z oboru sociokulturní antropologie, která by mohla sloužit jako vzorová. Práci tudíž jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze 4.9.2013

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.